

ИСА ПЭЙҒЭМПЭРНЭЦ МЭСЭЛЛЭРЭ

ИСА ПӘЙҒӘМПӘРНЕҢ МӘСӘЛЛӘРЕ

ИСКЕ ЙАСМАНЫҢ ТЕЛМӘЦЛӘУ ИНСТИТУТЫ
МӘСКӘУ 2020

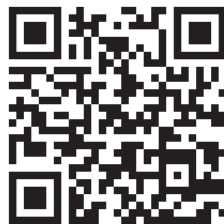
Иса пәйғәмпәрнең мәсәлләре

Сүрәт йасауцылары: С. Хакуз, М. В. С.

Иске Йасманың себертатар теленә телмәшләү
электрон версияләрен Иске Йасманың телмәшләү
Институты сайтынта тапқалы пулаты:

<http://ibt.org.ru/ru/media?id=SBT>

Электронные версии и аудиоверсии переводов
библейских текстов на сибирскотатарский язык
можно скачать на сайте Института перевода Библии
<http://ibt.org.ru/ru/media?id=SBT>

ISBN 978-5-93943-290-0

© Институт перевода Библии, 2020

Көрмәтле уғыуцы!

Пы китап төрлө йәштә пулған пөтөн кешеләр өцөн тирән ағыллык пелтерәте. Пы мәсәлләрне Иса пайғампәр перенце касырта кәпләгән, ә Лука тигән исемле кеше Инцелгә йасып куйған. Лука тәбиб, Исаның уғыу эйәреүцесе пулған. Пы мәсәлләр ике мың йел алтта йасылған пулса та, алар нескә тың тәсир калтыратылар. Алар кешене уйлантыратылар, нимә тормошта тың кәрәкле.

Кән кикәйдәләр акца, көкөмәт, тин көрөпкәтәт кәтерен күргәсәтеләр, ә пы мәсәлләр әрбер кешенең кәтерен пелтерәтеләр.

Пес себер татарларның пы пастырыуға өцөн үс телләрендә рәтле как итерләр тин өмөт итәбес. Иске Йасманың телмәңләү институты үсенең рәкмәтләрен телмәңенә, мөғәрригә, сүрәт йасауцыларға пелтерәте.

Иске Йасманың телмәңләү институты

Аш цацкыцы турынта мѣсѣл

(Лука 8:4-15)

Иса суңыннан тыңлап йөрөгән кешеләр кәнесе тик калык пулған. Алар йәшелцәләр, йемешләр үстергән, куйлар, кәцәләр көткәннәр, көнсайын эшләр эшләгәннәр. Алла турынта кәбәр кешеләргә йеткескәле өцөн, Иса пөтөн кешегә йакшы таныш көн-күреш тормыштан кыйбрәтләр алған. Сесең саклыкка күргәселгән перенце мәсәлтә Иса орлок цацыу пелән аша күрсәтәте, ницек кешеләр төрлөцәк Алланың өнтәүенә Аның йулы пелән йөрөгәле цауап пирәтеләр.

Төрлө торалартан Исаның йанына тын күп калык йыйылғац, Ул аларға мәсәл кәпләгән:

– Пер кеше орлок цацкалы цыккан. Цацкан цағынта, орлокларның пер өлөшө йул йанына төшкән, алар тапталған, ауатағы

кошлар та цокцоп пөтөргәннәр. Пашка пер өлөшө ташлы урынка төшкән, пырас кына цыксалар та, тым пулмағанлыктан, короған. Пашкалары тегәнәк арасына төшкән. Алар тегәнәк пелән пергә үсеп, пасылып калған. Ә инте пашка орлоктар уңтырышлы йергә төшөп кәнерәк йөстән артык уңыш пиргән.

Иса мәсәлне кәпләп пиргәц:

– Колаклары парлар эшетсеннәр, – тип
кыцкырған.

Уғыуцылар Анан сураған:

– Пы мәсәлнең мәғнәсе нимә?

Иса әйткән:

– Алла Патшалығын серләрен пелеү сес-
кә пирелгән, ә пашкаларға, алар карап та

күрмәсеннәр, эшетеп та аңнамасыннар өцөн, мәсәлләр аша йеткереләтеләр.

Пы мәсәлнең мәғнәсе мынта: орлок – Алла сүсе. Йул пуйына төшкән орлоклар антайын кешеләр аңнататы, кайсылар сүсне эшетәтеләр, ә шайтан килеп, алар иманка килеп

котолмасын өчөн, йөрөктөгө сүсне алып китәте. Ташлы урынка цацылған орлоklar антайын кешеләр аңнататы, кайсылар сүсне эшетәте, аны шатланып йакшы алатылар, ә тамырлары пулмағанлыктан, эшәнеүләре уакытлыца ғына пулаты, алар сынау уакытынта кағылып китәтеләр. Тегәнәк арасына төшкән орлоklar антайын кешеләр аңнататы, кайсылар сүсне эшетәтеләр, ә тормош мәшәкәтләре, пайлык, рәфәтлек, уакыт үтеу

пелән, сүс пасып алатылар. Антайын кешенең йемешләре өлгөрмәйте. Йакшы тупракка төшкән орлоklar антайын кешеләр аңнататы, кайсылар сүсне эшетәтеләр, аны игелек, цын күңел пелән саклайтылар, цытамнык күрсәтеп уңыш килтерәтеләр.

Кем миңә йыуык?
Рәғимле-шәпкәтле Самарийә
кешесе турынта мәсәл

(Лука 10:29-35)

Палестината перенце касырта төрлө калык йәшәгән. Алартан ике калык — йәбрәйләр әм Самарийә кешеләр — ошаш пулғаннар. Алай пулсатта, йәбрәйләр Самарийә калыкны санка сукмағаннар, алар пелән аралашмаған та, аларны кешегә тә исәпләмәгәннәр. Йәбрәйләр үс йыуыкларына пулышыу өцөн, аларны үсләре шигелле исәпләү өцөн, тәкәберләнкәннәр.

Пер уакыт Иса пер мәсәл кәпләйте, анан аша айык пелтерәте — йакшылыкны йыуыкка кылғалы — ул кемне сөйсәң кенә түгел йакшылыкны кылғалы.

Иманлы кеше Исаға әйтте:
– Кем минең йыуык кешем?

Иса аңа мәсәл аша цауап пиргән:
– Перәү Йерусалимнән Йерихон тора-
ға китеп парғанта, талауцыларның кулына

эләккән. Алар аның кейемен цицеп, тук-
мап, үлем кәлтә калтырып киткән. Алай пу-
лып цыккан: ул ук йултан пер тиний кес-
мәтце усып парған, ә ул кешене күргәц, йул
аша цығып киткән. Алай ук Алла Йортоноң

кесмәткәре ул төпкә йеткәц, ул кешене кү-
реп, тукталмайын усып киткән.

Пер Самарийә калык кешесе усып парған-
та, ул кешене күреп, аяап йанына парған.
Аның йараларын арак пелән йыуып, сәйтүнә

май пелән сөртөп пәйләгән. Анан суң ишә-
генә утысып, кунакканаға алып килгән
тә, аны караған. Ә икенце көнөнә, йулға

цыкканта, кунаккана куцасына ике динар акца цығарып пиргән тә: «Пы кешене карап тор, артык ошланкан акцанны мин кайтсам түләрем», — тигән.

Пы мәсәлне кәпләп пөткәц, Иса иманлы кешетән сураты:

– Өц кешетән, кем сарар тейгән талауцылартан кешегә йыуык пулты?

– Ул кеше, кем ана рәғимле-шәпкәтле пул-
ты, – тите иманлы кеше.

– Пар, кыл алай ук, – Иса аңа әйтте.

Ағылсыс пай турынта мәсәл

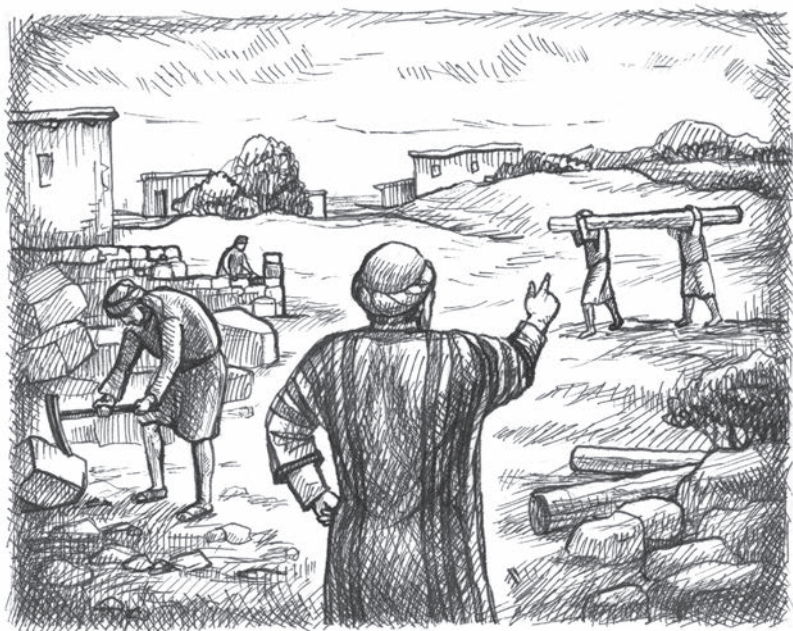
(Лука 12:16-21)

Кән кеше пылай тир уйлайты: пайлык — Алланың пүләге. Кайбер вакытта алай ук пулаты. Ул вакытта тың кәрәкле пелеү — кеше пай пулса, ницек үсен күрсәтәте. Йарым кеше пайлыкны Аллатан табатылар, ә пашкалар пайлыкны үсләренә йыйатылар. Суңкы кешеләр пелән алай ук пулыр, ницек пы мәсәлтә күргәселгән.

Иса пер мәсәл кәпләгән:

– Пер пайның йере тың уңкан. Пай уйлаған:
«Нимә эшләйем инте? Ашлығымны кайта
саклайым?» Ул уйлаған: «Мин саклайтығын

уриннарны уатып, оlorакны йасарым та, пөтөн ашны та, пайлығымны та анта салырым. „Минен пайтак йылларға йетерлек пайлығым пар, инте йал иткәле пулаты, аша, эц, шатланып йат“, – үсемә тип әйтерем». Ә Алла

ана: «Ағылсыс! Пы төнтә йәнеңне алғалы киләтеләр, йыйған пайлығың кемкә калыр сун?» – тигән.

Үсе өчөн кенә пайлык йыйған, алайта алтынта Алла өчөн пай пулмаған әркем пелән алай пулыр.

Парисэй пелэн йасак
йыйыуцы турынта мѣсѣл

(Лука 18:9-14)

Поронко Израилтә кешеләрнең пер төргөн пулған, аларны «парисәйләр» тип әйткәннәр. Алар Аллатан Муса аша Йаса алғаннар, аңа оло саклык пелән карағаннар, анта йасылған пойорокларны кылғалы тырышканнар. Алар Аллаға йарау өцөн көнтә перницә мәртәбә тоға кылғаннар, атнасына ике мәртәбә ураса ошлағаннар, табышларынан уннан пер өлөшөн Алла Йортона пиргәннәр, сатка өйләшкәннәр әм пашка йасалар кылғаннар. Аларның кәнесе Алланың йанынта төрөс кылыуларына эшәнкәннәр. Йәбрәйләр парисәйләрне Алланы сурлау иткән кешеләр тип исәпләгәннәр. Израилтә ул уакытта тағын пер төргөн кешеләр пулған, аларны иңере көрмәт итмәгәннәр. Пы кешеләр йасак йыйуцылар пулған. Рим көкөмәткә кесмәт кылған өцөн, ә тағын алар үсләренә йыйған акцатан пер өлөшөн калтырған өцөн, кәнесе аларны коналы әм саткан кеше тип исәпләгәннәр.

У л кешеләргә, кем үсен мумин тип исәп-
ләгән, ә пашкаларны сөймәгәннәр, Иса
мынтайын мәсәл кәпләгән:

– Ике кеше тоға кылыр өцөн, Алла Йортона кERGәннәр: пересе – парисәй, икенцесе – йасак йыйыуцы. Парисәй тороп, өнсөс кенә пылай тип тоға кылған: «Аллам! Мин Сиңә

пашкалар шигелле — талауцы, муминсес кешеләр, уйнашцы, йә пы йасак йыйыуцы шигелле пулмағаным өцөн, рәкмәтемне пелтерәм. Атнасына ике мәртәбә ураса ошлайым,

табышымнан уннан пер өлөшөн пирәм». Э йасак йыйыуцы циттэрэк торған, күккә карағалы та курыккан, күкрәгенә кағып: «Аллам, мине, коналыны, шәллә це!» – тип әйткән. Сескә әйтәм, перенцесе түгел, ә ул, икенцесе, Алла алтынта акланып, үс өйөнә кайтып киткән; ник тисәң үсен үсе күтәреүце әркем түмән төшөр, үсен түмән төшөргән – күтә-релер.

Пай пелэн Лазар турынта

МӘСЭЛ

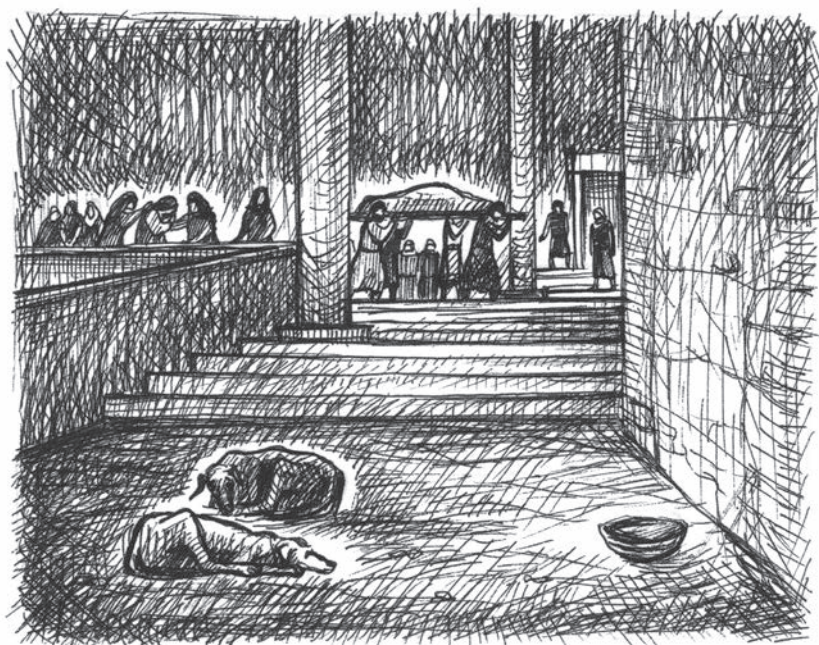
(Лука 16:19-31)

Пер уакыт Иса пылай тин әйтте: йарлы кешеләр әруакыт төрлө йертә пулыр. Ул кал песнең пөтөн өмөртә пергә параты, ә пес төрлөцәк аның турынта уйлайбыс. Кешеләр кел уйлайты, кем пай пулса, ул Аллаға йараған кеше тин күргәсәте. Төрөс ма ул?

Пер кацан пай кеше йэшэгән. Ул кыйбатлы кейемнәртә йөрөгән, әр көнө пайрам аш үткәскән. Ә аның капкасы йанынта Лазар исемле теләнцә йаткан. Аның пөтөн тәне эренне йара пулған. Ул

пайның өстәленнән төшкән икмәк кисәккә тә риса пулыр ите, ә этләр аның йанына килеп, эренне йараларын йалаған.

Пер көн Лазар үлгән, аны пәрештәләр Ибрагим йанына алып киткәннәр. Пай та үлгән, аны күмгәннәр. Тәмүктә пай тың асап күргән. Пер уакытта пашын күтәрөп,

Ибрагимне алыстан күрөп пэргән, ә анын
йанынта Лазарны.

– Ибрагим, атам! Мине шәлләп, Лазарны
йаныма йебәр це, ул пармак оцон сыуға

маңып, телемне сылатып салкынайтсын,
мин асапланам пы утта! – тип кыцкырған.
Ә Ибрагим әйткән:

– Палам, исеңә төшөр, син үс өмөрөңтә
кел йакшыны генә алтың, ә Лазар кел йа-
манны алты. Кәсер инте ул өмөт алты, ә
син асапны күрәсең. Өстөүөнә, песнең пе-
лән сеснең арасынта оло төпсөс цоғор йа-
таты, аның өцөн перәйгем тә пы йактан
сеснең йакка парғалы уйласа та, ул парал-
мас ите, ицкем сеснең йактан цығалмайты
песнең йакка.

Пай:

– Атам, алай пулғац, мин синән йалынып
сурайым, Лазарны әткәмнең өйөнә йебәр.
Миненц пиш пер тыуған әкә-әнеләрем пар,
асапланыу урынына эләкмәсеннәр өцөн,
аларға йеткерсен, – тигән.

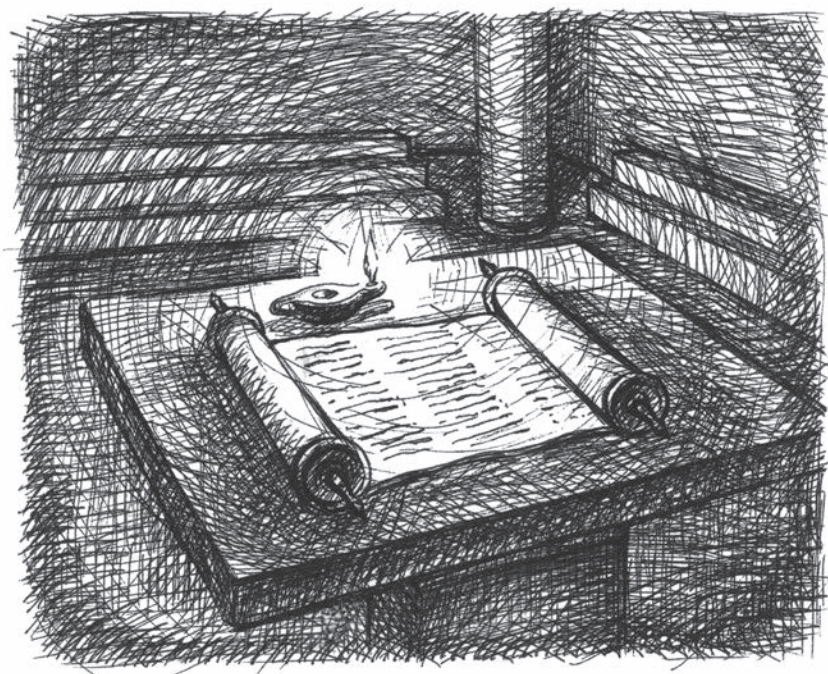

Ибрагим аңа әйтте:

– Аларның Муса та, пашка пәйғәмпәрләре пар, аларны тыңнасыннар.

– Йук, Ибрагим атам. Үлгәннәрнең пересе терелеп, аларның йанына парса, алар тәүбә кылыр ите, – ул әйтте.

Ибрагим пайға:

– Алар Мусаны әм пәйғәмпәрләрне тың-
намағаннар, үленән терелеү тә аларны
эшәнтәрәп куймас, – тип цауап пиргән.

Цағырылған кунаклар турынта

МӘСӘЛ

(Лука 14:15-24)

*Пайрамка цағырылыу — оло туғырылык.
Пер уакыт Иса пайрамка парған, ә кунак-
ларның пересе: «Рисалыклы пулсын ул кеше,
кем ашар Алла Патшалығынта», — тиип кыц-
кырып йебәрте. Иса цауап аңа пирте, Алла
Патшалығына цағырылыу пайрамка цағы-
рылыу пелән цағыштырып пер мәсәл кәпләте.*

*Кәнесе Алланың Патшалығына цағырыла-
ты, ә кем анта цыннап пулыр, пес аны сисәл-
мәйбес.*

Исаның пы сүсләрен эшеткәц, Анын
пелән утырғаннарның пересе:

– Рисалыклы пулсын ул кеше, кем ашар
Алла Патшалығынта! – тигән. Иса аңа
пылай тип цауап пиргән:

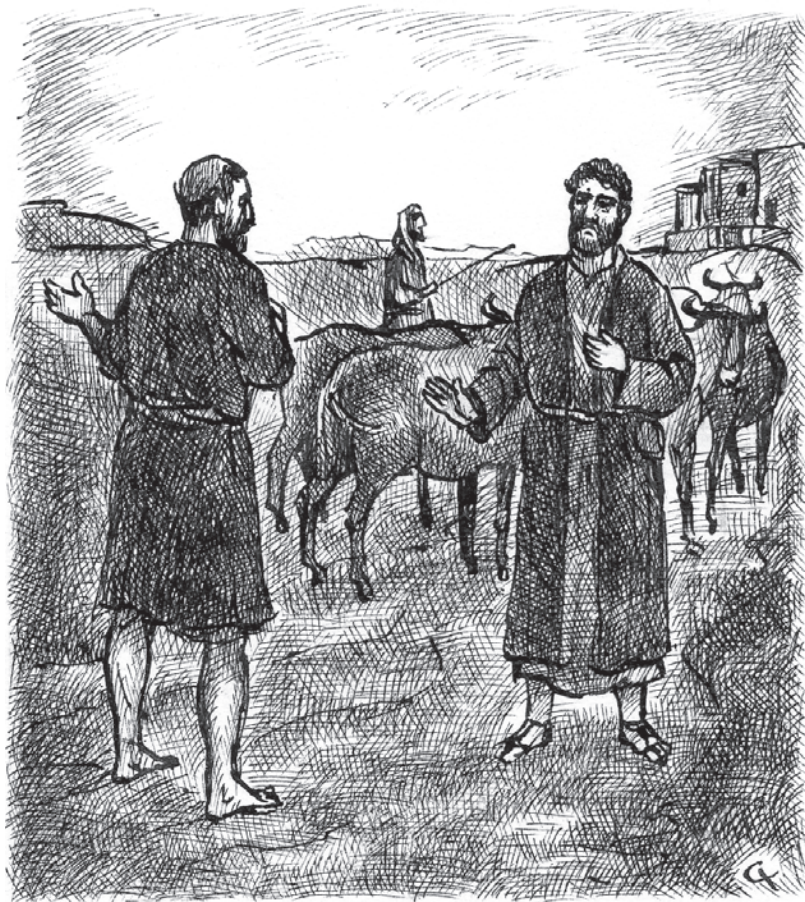

– Пер кеше кичке аш йасаған, аңа кән кешене цағырған. Ашағалы-эцкәле уакыт йеткәц, үсенәң кесмәткәрен йебәргән

цағырылғаннарға әйткәле: «Килең кунак-ка – аш-сый әсер».

Пөтөнөсө тә цағырылғаннар пер шигелле абу итә пашлағаннар. Перенцесе әйткән

аңа: «Кыра сатып алтым, аны парып карағалы кэрэк. Мин синэн сурайым, син мине абу ит».

Икенцесе әйтте: «Пиш пар үгес сатып алтым, аларны сынап карағалы кэрэк. Мин синэн абу сурайым».

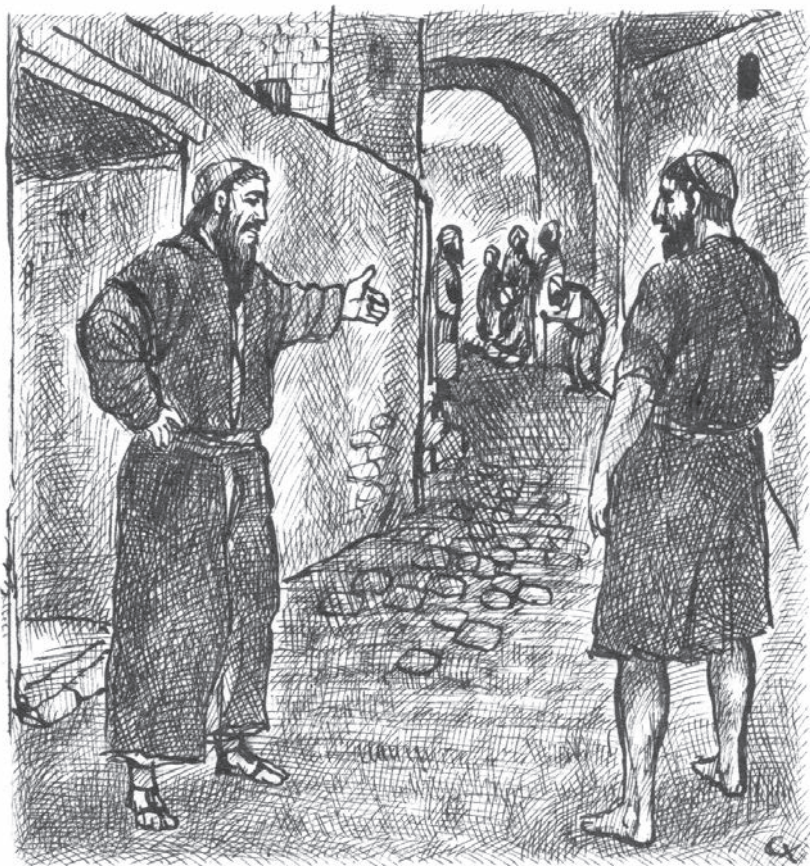

Өцөнцөсө: «Мин өйләнтөм, аның өцөн
паралмайым», – тигән.

Көсмәткәр кайткац, пөтөнөсөн куцасына
сөйләп пиргән.

Өй эйә ацыуланкан, кесмәткәргә пойорған: «Пар тискенә тораның урамнарынан, тығырыкларынан йарлыларны, сәғипләрне, суғырларны, аксакларны йыйып алып кайт», – тип цығарып йебәргән.

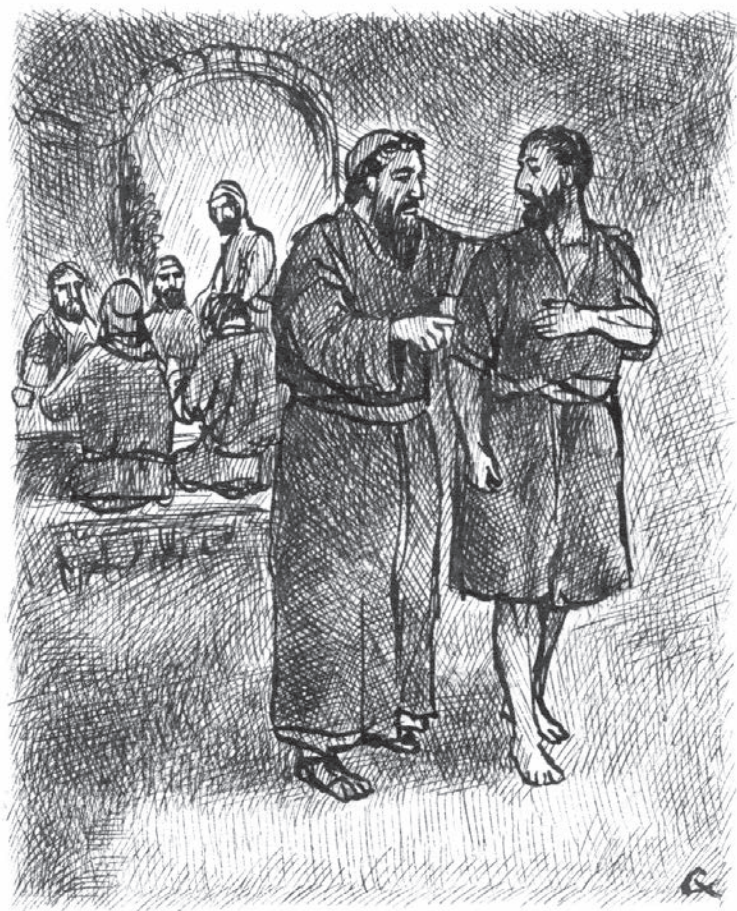

Кесмәткәр әйләнеп кайткац: «Куца, син пойорғаныңны кылтым, алай та урын әле пар», – тигән.

Куца кесмәткәрәнә: «Пар, тораның йуллары йөрәп, цитән пуйларынта кешеләрне мынта килгәле күнтер, өйөм тула

пулсын, – тип пойорған. – Сескә аны әйтәм: кидке ашка кемне мин перенце цағырған, пересе тә минең өстәлнең асығын тәмнәп алмас».

Йуғалтыу турынта өц мәсәл

(Лука 15:8-10; 15:3-7; 15:11-32)

Әрбер кеше ны кәлтә пулғанты: қақан пер тың кәрәкле нәрсәне йуғалтса. Пашка өц мәсалтә Иса песнең иктибарға күрсәтәте: Алла та кәйепле кешеләргә карашантайын тойоуны пеләте. Иса иң перенце Алланы йуғалған куйны эстәйтеген көтөүцө пелән цағыштыраты. Анан суң Иса күргәсәте, ницек Алланы цағыштырғалы пулаты кеше пелән, кем көмөш тәнкә йуғалткан. Ә өцөнцө мәсалтә ул Алланы цағыштыраты кайғыратығын, сабыр итәтеген ата пелән, кем көтәте, қақан төрөс йултан цығып киткән паласы йанына кайтаты.

*Йуғалған көмөш тәнкә
турынта мәсәл*

Иса аларға мынтайын мәсәл кәпләгән:

– Әгәр перәй катынның ун көмөш тәнкәсе пулып, пересен йуғалтса, шәмцырак

йантырып, йөйөн себереп, аны тапканцы
пөктәләп эстәмәс мә? Ә инте тапкац, тус-
лары пелән күршеләрен цағырып: «Минен

пелән шатланың, йуғалған тәнкәмне тап-
тым», – әйтер. Сескә аны әйтәм: Алла пә-
рештәләре тәүбә иткән пер коналы өцөн
алай ук шатланыр.

Йуғалған куй турынта мәсәл

— **П**ерегеснен йөс куйы пулып, аларның пересе йуғалса, ул туксан туғысын көтөлөктә калтырып, йуғалған перәүсен тапканцы эстәмәс мә?

Ә инте тапкац, масайып, аны иңсәсенә салыр, өйөнә кайткац, туслары пелән

күршеләрен цағырып: «Минен пелән шатланың, мин йуғалған куйымны таптым», – әйтер.

Сескә әйтәм: тәүбә иткән коналы пер кеше өцөн күктә шатлык олорак пулыр туксан туғыс мумин кешетән, кемкә тәүбә иткәле кәрәкмәйте.

*Төрөс йултан цығып киткән пала
турынта мәсәл*

Пер кешенең ике паласы пулған. Ке-
цесе атасына:

– Әткә, мерәснең миңә тейешле өлөшөн
пүлөп пир, – тигән.

Атасы мерәсне палаларына пүлөп пиргән.
Пер ницә көн үткәц, кеце пала үс өлөшөн
алып, алыс илгә киткән. Анта ул өлөшөн

сатып, асканныкка пирелеп, пайлығын
йукка тустырған.

Пөтөн нәрсәсен ошланып куйған суң, ул
илгә каты ацлык килгән, аңа йукцылык
йеткән.

Ул уакытта пы шал илнең пер кешесенә эшкә йалланкан, ул кеше аны үсенәң кырасына цуцка көткәле йебәргән. Ул тың ацыккан, цуцкаларның кабығын ашағалы

риса пулыр кэлгә йеткән, ә аңа анысынта ицнимә пирмөгәннәр.

Ул ағылына килеп:

– Әткәмнең йалцылары та күп, аларның ашамныклары туйғынца пар, ә мин мынта

ацтан үлеп парам. Кәсер ук кайтам та, әткәмә
әйтәм: «Әткәү, мин күктәге Алла йанынта та,
синең йаныңта та кона кылтым. Инте синең
палаң тип аталғалы рәтле түгел мин, мине
йалцы итеп эшкә ал», – тип әйтәйем, – тип
уйлаған. Анан суң атасы йанына кайтып кит-
кән.

Әле ул алыста пулған, атасы аны күреп
куйған, тың шәлләп, каршысына йөгөрөп
парып, пуйнына йығылып, үбеп алған.
Пала атасына:

– Өткәү, мин күктәге Алла йанынта, си-
нең йанынта та кона кылтым. Инте си-
нең палаң тип аталғалы рәтле түгел мин.
Ә атасы үсенең кесмәтцеләренә:

– Иң йакшы кейемнәр алып, аны кейен-
терең, пармағына йөсөк кейгесең, аяк-
ларына аяк кейем кейтерең, симертелгән

перәй пысауны суйың, ашап-эцеп күңел аңайык! Минең палам үлгән ите – инте терелте, йуғалған ите – инте табылты, – тип әйткән. Анан суң күңел аңып пашла-тылар.

Оло пала пы уакытта кырата пулган.
Кайтышлай, өйөнә йыуык килгәнтә, йыр

та аяк уйын тауышлары эшеткән. Кес-
мәтцеләрнең пересен цағырып:

– Мынта нимә параты? – тип сураған.

– Синен энең кайтты, атаң аның сау-
сәләмәт килеүенә масайып, симертелгән
пысауны суйтырты, – тигән кесмәтце.

Оло пала пыңа йәне көйтө, өйгә кERGесе
килмәгән. Әткәсе цығып цағырғац, оло
паласы пылай тигән:

– Менә мин сиңә ницә йыллар инте кес-
мәт итәм. Пойорғаныңны мин кылған.
Алай пулса та, тусларым пелән күнел ац-
калы пер мәртәбә син кәцә паланы та
пирмәгән. Ә палаң пөтөн пайлығыңны
уйнаш катыннар пелән пөтөрөп кайткац,
син симертелгән пысауны суйтың!

Атасы аңа:

– Палам, син әруакыт йанымта, минен пар нимәм – синеңке. Энең үлгән ите –

инте терелте, йуғалған ите — инте табыл-
ты. Аның өцөн пес масайғалы тейеш.

